

KDV'DE İNGİLİZ MODELİNİN AVANTAJLARI

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

KDV Kanunu'nu yenilemeye hazırlanan Türkiye'nin mercək altına aldığı modellerden biri olan İngiltere, özellikle iadenin kolaylığı ve mükelleflere finansal yük getirmemesiyle öne çıkıyor.

Hazırlayan: **İbrahim EKİNCİ**

Maliye Bakanı Naci Ağbal'ın geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamaya göre, KDV uygulamasında İngiliz modeli değerlendiriliyor. Bakan Ağbal'ın açıklamasına göre sistem değişikliğine gidilerek, başta KDV iadesi olmak üzere aksayan yönler giderilecek. Bizde çok sık şikayet konusu olan KDV iadesi sisteminin yarattığı finansal yükler, İngiliz modelinde yok. En önemlisi grup şirketleri tek bir beyanname verebiliyorlar. KDV iade durumuna göre mükellef üç ay yerine aylık beyannameye geçebiliyor. Tahsili gecikmiş alacaklar nedeniyle daha önce ödenmiş KDV'nin mükellefe iadesi yapılabiliyor. Böylece şirketler finansman açısından destekleniyor. İngiltere'de eğitim ve sağlık hizmetleri KDV'ye tabi değil. İstisnalarda sosyal yön ön planda.

KDV Kanunu 1984'te çıktı

Türkiye'de uygulamada olan KDV Kanunu, 1984'te çıktı. Birçok değişikliğe uğradı. EY Türkiye Vergi Hizmetleri Ortağı Sedat Taşdemir'e göre yenilenmesi, üretimi, ticareti, yatırımı ve ihracatı destekler hale getirilmesi gerekiyor. İngiltere, KDV Kanunu'nu 1973'ten bugüne başarılı şekilde uygulayan ülkelerden biri. Sistemi birçok yenilik içeriyor. Kolay uygulanabilen ve mükellef odaklı bir yapıya sahip. KDV oranları, istisnalar, beyanname zamanları ve elektronik endüstrisine özel uygulamalarla mükellefe kolaylıklar sağlıyor. Üretimi, ticareti, yatırımı, ihracatı destekliyor. İngiliz modelinde de vergi yükü bizdeki gibi nihai tüketicinin üzerinde kalıyor. Ancak, bizde devreden KDV nedeniyle iade alamadıkları KDV, mükellef için bir çeşit finansman yükü haline geliyor, ticari işlemleri azaltıyor. Kar oranları az olan, stok

devir hızları yavaş sektörlerde bu yük daha da fazla oluyor. İngiliz KDV sisteminde de yurt içi ticari mahiyetteki mal ve hizmet teslimleri ile ithalat işlemleri KDV'ye tabi. Bazı işlemler ise istisnaya tabi. İngiliz modelinin iyi bir örnek olabileceğini belirten EY uzmanlarına göre İngiltere KDV modelinin temel özellikleri şöyle:

ÜÇ AYRI KDV ORANI VAR, GENEL ORAN YÜZDE 20: İngiltere'de genel KDV oranı % 20, indirimli oran % 5 ve % 0.

% 5 oranı: Çocuk araç koltukları, yurtiçi enerji ve yakıt kullanımı, enerji tasarrufu sağlayan malzemelerinin montajı, bazı konutlara ait inşaat malzemeleri, sağlık koruma ürünleri, sigara bırakma ürünleri, büyük çaplı ısıtma projeleri, büyük tatil karavanları, bazı insan taşımacılığı sistemlerinde uygulanıyor.

% 0 oranı: Kitap, gazete ve dergi, bazı yiyecekler, çocuk giyim ve ayakkabıları,

ilaçlar, yeni konut, ulaşım hizmetleri, ihracat ve ihracata ait hizmetler.

BİRÇOK ALANDA İSTİSNALAR VAR:

Kısmi veya tam istisna uygulaması var. Tam istisnada iade hakkı mevcut. Kısmi istisnada yüklenilen KDV indirim konusu yapılmıyor. KDV'den istisna edilen mal ve hizmetler şöyle: Bahis ve oyun, eğitim, finansal hizmetler, sigorta hizmetleri, birçok durumda arazi ve binalar, birçok durumda posta servisleri, kan ürünleri, tıbbi hizmetler, bazı paylaşım merkezi hizmetleri.

GRUP ŞİRKETLERİ TEK BEYANNAME VERİYOR:

Bir yıllık geliri 83.000 GBP altında olanlar KDV mükellefiyeti tescil ettirmeyebilir. Ayrıca, geliri tamamen veya çoğunlukla % 0 oranlı mal ve hizmetlerden oluşan mükellefler de isterlerse tescil ettirmeyebilirler. "İlişkili Grup Şirketler Mükellefiyet Tescili"nde (Türkiye'de

yok!) aynı ortaklık yapısı veya kontrolü içinde bulunan ilişkili grup şirketleri ayrı ayrı tescil yerine bir grup tescili yaptırabiliyor. Grup içi şirketlerin birbirleriyle ticari işlemlerinde KDV hesaplanmaz. Böylece, KDV grup içinde daha etkin şekilde dağılıyor, devreden ve ödenecek KDV grup içi şirketler açısından birbirlerine mahsup imkanı oluşuyor. Bu durum, özellikle büyük ölçekli grup şirketlerinin vergi ve kaynak verimliliğinin sağlanması açısından önemli. Bu sayede, grup üzerinde KDV'den kaynaklanan finansman yükleri en az seviyeye iniyor.

SORUMLU SIFATIYLA KDV UYGULAMASI:

Bizde olduğu gibi belli durumlarda özellikle yurtdışından alınan hizmetlerde sorumlu sıfatıyla KDV uygulaması var. Bizden farklı olarak mükellefin devreden KDV'si olması halinde sorumlu sıfatıyla hesaplanan KDV ödemesi yapılmıyor.

E - TİCARETTE NİHAİ TÜKETİCİ ÜLKESİNDE VERGİLEME ESASI: Yurt içi ve dışı dijital ekonomi faaliyetleri için KDV mevzuatında ayrı bir yer ayrılıyor. AB KDV kuralı gereği KDV açısından nihai tüketicilere yönelik dijital ekonomi faaliyetlerinde nihai tüketicinin bulunduğu ülkede vergileme hakkı uygulanıyor. Elektronik ticaretle uğraşanlarda mükellefiyet kayıt ve tescil ile ilgili işlemlere yönelik olarak müşterek ve müteselsil sorumluluklar getirilmiş. Elektronik ticareti uluslararası yapanlar da kayıt ve tescile tabi.

MÜKELLEF KDV BEYANNAME DÖNEMİNİ DEĞİŞTİREBİLİYOR: Üçer aylık dönemlerde beyanname veriliyor. İade alan mükelleflerin talebi halinde aylık olarak beyanname verilmesi mümkün. Yıllık geliri 1.6 milyon GBP'nun altında olanlar yıllık beyanname verebilir. Beyanname dönemleri mükelleflerin durumlarına göre düzenleniyor. Geliri az olan mükellefler için ilave tedbirler mevcut. Yıllık ge-

liri 150.000 GBP'ın altında olanlar yıllık toplam gelirleri üzerinden sabit bir oranın, % 4- %16.5, KDV oranı olarak uygulanması mümkün. Perakendeciler, kullanılmış ürün ticareti, tur operatörleri, altın ticareti ve çiftçiler için özel KDV uygulamaları var.

İSTİSNALARDA YÜKLENİLEN KDV İNDİRİM KONUSU OLMUYOR: İşle ilgili giderlere ait yüklenen KDV indirim konusu. İstisnalara ait yüklenen KDV indirim konusu olmuyor. İstisnai işlemler ile KDV'ye tabi işlemlerin aynı zamanda yapılması halinde, indirim KDV hesaplama teknikleri var. İşle ilgili olmayan araçların alımı, iş ve özel kullanım için kiralanın araçlar, özel harcamalar, işle ilgili temsil ve ağırlama giderlerine ait yüklenen KDV de indirilemiyor.

İADE İŞLEMİ OTOMATİK İŞLİYOR: İndirim KDV tutarı, tahsil edilen tutarı aşarsa aşan tutar iade edilir. Bundan mükellefiyet kaydı olmayanlar da faydalanır. İade işlemi beyanname esas alınarak otomatik olarak

işler. Amortismanı tabi iktisadi kıymetler için yüklenen KDV ilgili iktisadi kıymetin satın alındığı tarihte indirim konusu yapılabiliyor. Böylece, devreden KDV nedeniyle finansman yükü oluşmuyor. Mükellef, iade edilecek KDV durumlarına göre, isterse aylık KDV dönemine geçebilir. Bizim mevzuatımızda iadede ziyade devreden KDV esas, prosedürler iade sürecini uzatıyor, mükellefe finansman yükü oluşturuyor. İngiliz Modelinde bu problem yok.

TAHSİL EDİLEMİYEN ALACAKLA İLGİLİ ÜSTLENİLMİŞ KDV İADE EDİLİYOR: Mal ve hizmetin tesliminden itibaren 6 ay geçmesine rağmen alacağın tahsil edilememesi gibi hallerde, alacaklar nedeniyle daha önce vergi dairesine ödenen KDV'nin mükellefe iadesi, özellikle finansman zorluğu çeken orta ve küçük işletmeler için faydalı bir uygulama. Bu uygulama sayesinde şirketlerin finansman açısından desteklenmeleri ve işlerini verimli bir şekilde yürütülmesine katkıda bulunuluyor.

Türkiye ve İngiltere'de KDV modellerinin genel uygulamalarının karşılaştırılması		
Konu	Türkiye Uygulaması	İngiltere Uygulaması
KDV uygulaması	Karmaşık ve mükelleften ziyade işlemin durumuna göre farklı uygulamalar vardır	Kolay ve mükellefin durumuna göre farklı uygulamalar vardır.
KDV'ye tabi işlemler	İthalat dahil ticari işlemlerdir. İstisnalar geniş kapsamlı ve detaylıdır. Tam ve kısmi istisna uygulaması vardır	İthalat dahil, ticari işlemlerdir. İstisnalar az ve belirli alanlardadır. Tam ve kısmi istisna uygulaması vardır.
KDV Mükellefiyeti	KDV mükellefiyeti diğer vergilerle birlikte tescil edilir. Mülkiyetten çıkma zordur.	KDV mükellefiyeti diğer vergilerden bağımsız tescil edilebilmektedir. Belirli alanlarda ve şartlarda tescilden muaf olma veya mükellefiyetten çıkma mümkündür.
Grup KDV Tescili Şirketleri	Yoktur.	Grup şirketlerinin tamamı için tek mükellefiyet tescili mümkündür. Tüm grup için tek KDV beyanname verilir. Grup içi mal ve hizmet teslimleri KDV tabi değildir.
KDV Oranları	Genel Oran % 18, indirimli oranlar % 8 ve % 1.	Genel Oran % 20, indirimli oranlar % 5 ve % 0. Yıllık geliri belirli bir tutarın altında olanlar için, %4-%16,5, sabit KDV oranları uygulanabilir.
KDV Beyanname Dönemi	KDV beyanname dönemi aylıktır.	KDV beyanname dönemi üçer aylıktır. İade alan mükelleflerin talebi üzerine aylık beyanname dönemine geçilebilir. Yıllık geliri belirli bir tutarın altında olanlar yıllık beyanname sistemine geçebilirler.
İndirilebilir KDV ve İade	Bir KDV döneminde tahsil edilen KDV'yi aşan indirilecek KDV tutarı iade edilmez bir sonraki döneme devreder. Tam istisna uygulamalarında belirli şartlarda iade mümkündür	Bir KDV döneminde tahsil edilen KDV'yi aşan indirilecek KDV tutarı iade edilir. İade işlemleri mükellefin beyanı üzerine otomatik olarak yapılır.
Tahsil Edilemeyen KDV	Mükellefin mal ve teslimlerine ait olan ve tahsil edilemeyen alacakları ile ilgili olan KDV iade edilmez.	Mükellefin mal ve teslimlerine ait olan ve tahsil edilemeyen alacakları ile ilgili olan ve vergi dairesine ödenmiş bulunan KDV iade edilir.
Dijital Ekonomi Uygulamaları	KDV Kanununda dijital ekonomi için özel uygulamalar bulunmamaktadır.	KDV Kanununda dijital ekonomi için özel uygulamalar bulunmaktadır.